

Sociale Raad Tilburg

Sociale Raad Tilburg
Spoorlaan 444
5038 CH Tilburg

Gemeente Tilburg
College van burgemeester en wethouders
Tav. wethouder dhr. R. Dols
Postbus 90155
5000 LH Tilburg

Tilburg, 28 juni 2021
Betreft: SRT-advies "Inclusie"
Kenmerk: 21/017

Geachte wethouder Dols,

Algemeen

Hierbij ontvangt u het door u gevraagde advies van de Sociale Raad Tilburg betreffende de beleidsnota "Inclusie" die momenteel voorbereid wordt. Bijgevolg is er dan ook nog geen conceptbeleidsnota beschikbaar. Dit advies is dan ook gebaseerd op de presentatie door en de gesprekken met de projectleider en de betrokken beleidsmedewerker.

Voor de SRT is dit niet zomaar een volgende beleidsnota waar wij advies over uitbrengen. Diversiteit en inclusie gaan over hele fundamentele vraagstukken, over problemen en mechanismen die verankerd zijn in onze samenleving, in ons gedrag en onze structuren: iets wat dwars door alle beleidsterreinen heen speelt. Daarom willen wij hier ook graag advies over uitbrengen om zo vanuit onze opdracht een bijdrage te leveren aan verandering en aan gelijkwaardig burgerschap. Eén van onze leden zei: "In het kader van Tilburgerschap moeten we als stad de verschillen vieren!" Dit is de insteek die wij graag kiezen en willen ondersteunen: diversiteit als een rijk gegeven en inclusie als een te realiseren doel. We zijn ons er tegelijkertijd van bewust dat dit niet iets is dat we zomaar 'even' kunnen regelen. Dit vraagt om overtuiging, keuzes maken, hard werken, doorzettingsvermogen en tijd. In dit advies zullen we hier verder op ingaan.

Gesprekken met inwoners

Ter voorbereiding van de beleidsnota "Inclusie" zijn het afgelopen voorjaar door de gemeente allereerst gesprekken gevoerd met zeer betrokken en ervaringsdeskundige Tilburgers uit vier aandachtsgroepen: vrouwenemancipatie, Tilburgers met een beperking, culturele diversiteit en mensen uit de LHBTIQ+-groep. In deze gesprekken komen de urgentie en de noodzaak om veranderingen tot stand te brengen duidelijk tot uiting. De persoonlijk verhalen tonen de dagelijkse werkelijkheid van niet gezien worden, continu moeten kiezen tussen jezelf zijn of aanpassen, geen kansen krijgen, niet gezien worden in jouw waarde. In de tweede gespreksronde is er gesproken met diverse organisaties die aangeven hoe zij inclusie ervaren en wat er nodig is om tot een inclusiever Tilburg te komen.

De SRT spreekt zijn waardering uit voor deze werkwijze. Hierdoor liggen ervaringen en verhalen van inwoners ten grondslag aan deze beleidsnota. Veel Tilburgers zijn bereid geweest om aan deze gesprekken deel te nemen en hebben een inkijkje gegeven in hun leven. Doordat hier uitgebreide en zorgvuldige verslagen van zijn gemaakt, kan iedereen kennis nemen van hun ervaringen, visie en ideeën. Dit is waardevolle informatie die breed gedeeld mag worden.

Advies

- *Borg de inbreng en zeggenschap van inwoners*

Het is mooi en betekenisvol dat zoveel burgers bereid waren deel te nemen aan de gesprekken. Uit de gesprekken blijkt ook de grote betrokkenheid bij dit thema. De vraag is nu hoe deze betrokkenheid en inbreng van burgers gewaardeerd, vastgehouden en geborgd kan worden.

Burgerparticipatie, zeggenschap voor burgers, is voor de SRT altijd een belangrijk aandachtspunt. Dit is nog meer aan de orde nu het gaat over diversiteit en inclusie: dit kan niet zonder burgers. Dit gaat immers direct over (groepen) mensen die uitgesloten worden, zich onveilig voelen, gediscrimineerd worden op basis van sekse, ziekte/beperking, cultuur, kleur, geloofsovertuiging; inwoners die niet gehoord, gewaardeerd, geaccepteerd worden. Alleen door inwoners hierbij te betrekken en naar hun ervaringen en verhalen te luisteren, kan er beleid en uitvoering tot stand komen wat aansluit bij deze dagelijkse werkelijkheid van inwoners. Zij zijn in staat om mee te denken en mee te beslissen wat er nodig is. Respect voor diversiteit en werken aan een inclusieve samenleving zal door inwoners zelf vorm gegeven moeten worden. De SRT adviseert dan ook nadrukkelijk om in het proces de inbreng en zeggenschap van burgers te borgen.

Advies

- *Organiseer jaarlijks een dag om terug te kijken en vooruit te blikken*

Dit jaar is er een waardevol proces op gang gezet om diversiteit en inclusie bespreekbaar te maken, om door gesprekken inzichten te verwerven en aansluitend daarop beleid en uitvoering vast te stellen. Voor de SRT kan dit geen beleid zijn wat nu voor een aantal jaren vastgesteld wordt. Het is van belang de vinger continu aan de pols te houden, te monitoren of er veranderingen tot stand komen en alert te reageren op nieuwe ontwikkelingen. Tevens vinden wij het noodzakelijk dat de betrokkenheid die burgers dit jaar getoond hebben, gewaardeerd en vastgehouden wordt. Zij hebben er recht op om op de hoogte gehouden te worden van de voortgang en te weten wat de resultaten zijn van hun inzet en bijdrage. Daarom adviseert de SRT een jaarlijkse dag te organiseren waarop diversiteit en inclusie centraal staan. Daarbij wordt enerzijds teruggekeken naar het afgelopen jaar en wat er bereikt is en anderzijds wordt er vooruit geblikt naar het komende jaar en welke plannen dan verwezenlijkt moeten worden. Het mooiste zou zijn als deze dag bestaat uit informatie delen, discussies en de stand van zaken in de stad met daaraan gekoppeld een (cultureel) evenement waarbij het viereen van de verschillen centraal staat. Het is een complex thema en lastig om resultaten te laten zien. Door een jaarlijkse dag te organiseren, inwoners een betekenisvolle rol te geven in dit proces, het gesprek over uitsluiting, discriminatie en racisme én over diversiteit en inclusie steeds weer aan te gaan en zo op de agenda te houden, toont de gemeente dat de aandacht niet éénmalig is geweest maar geborgd wordt binnen Tilburg. Door hier steeds weer expliciet aandacht aan te besteden en het gesprek erover steeds weer aan te gaan, ontstaat er een nieuwe vanzelfsprekendheid: diversiteit en inclusie zijn van belang en daar hebben we met elkaar over. Dit zal ook uitnodigend werken naar inwoners die nu nog niet zo betrokken zijn. Zo wordt werken aan inclusie geen toevalligheid en wordt het niet afhankelijk van persoonlijke voorkeuren maar een prioriteit die door het college, de gemeenteraad, de medewerkers van de gemeente, organisaties én inwoners gedeeld en samen gedragen wordt.

Advies

- *Geef als gemeente Tilburg het goede voorbeeld*

De gemeente Tilburg heeft een voorbeeldfunctie en wij adviseren dan ook diversiteit en inclusie vorm te geven in het eigen personeelsbeleid. In de raadsbrief d.d. 30 maart 2021 geeft u aan hier werk van te willen maken.

Uit de verhalen van inwoners blijkt dat zij op alle plaatsen en alle lagen van de gemeente diversiteit willen zien zodat de medewerkers een afspiegeling zijn van de samenleving. Representativiteit is van belang voor de herkenbaarheid van inwoners. Door een divers personeelsbestand te hebben, worden maatschappelijk discussies en knelpunten ook direct ingebracht in gesprekken en overleggen intern. Diversiteit in visie, in aandachtspunten, in vanzelfsprekendheden, in maatschappelijke positie en wensen voor de toekomst zorgt voor (pittige) discussies, en kan en moet leiden tot beleid en uitvoering die betere voorwaarden scheppen voor een inclusieve stad. Als mensen die dicht bij deze problematiek staan en hier zelf ervaringen mee hebben, meepraten en meebeslissen, zal dat leiden tot andere uitkomsten en besluiten.

Advies

- *Gemeente: aanjager en facilitator*

Inclusie vraagt om een cultuurverandering waarbij het niet gaat om regels en wetten maar om normen en waarden en een andere manier van kijken en doen. Het draait om vragen als: “Hoe is mijn beeld van de ander? Hoe ga ik met die ander om?”. Het is geen proces dat toevallig tot stand komt, het vraagt om aandacht, prioritering en tijd. Niet iedereen zal in dezelfde mate het gevoel van prioriteit en urgentie voelen.

De overheid heeft een verantwoordelijkheid om te zorgen voor alle inwoners. Dit maakt dat zij ook aanjager moet zijn om die inclusie tot stand te brengen, uitsluiting en discriminatie te bestrijden en te zorgen voor gelijke kansen en rechten voor inwoners. Dit brengt ons direct bij de rol van facilitator. Welke middelen kunnen en moeten door de gemeente ingezet worden om dit te ondersteunen? Uiteraard zijn er vele te noemen maar wij richten ons in dit advies op “ontmoeten en verbinden” en “sociale basis”.

Ontmoeten en verbinden

In de verhalen van inwoners, in de reacties van organisaties en in de voorzet voor de beleidsnota “Inclusie” worden ontmoeten en verbinden als essentiële factoren benoemd. Elkaar ontmoeten, gewoon op straat, in de eigen omgeving, in het buurthuis: simpel maar ontzettend belangrijk om te komen tot inclusie. Elkaar leren kennen, elkaar tegenkomen, samen iets doen, een gesprek aangaan, het versterken van bestaande relaties en het tot stand brengen van nieuwe verbindingen: dit zijn belangrijke voorwaarden voor een inclusief Tilburg. Dit vraagt nu maar ook in de toekomst aandacht en vraagt dat de gemeente Tilburg hier blijvend in investeert en dit faciliteert.

Sociale basis

De SRT onderstreept het belang van ontmoeten en relaties opbouwen met anderen. Daarbij wil de SRT extra aandacht vragen voor de faciliterende rol van de gemeente bij het ontmoeten in wijken. Zoals in het SRT-advies “Concept Raadsvoorstel het nieuwe normaal” en het SRT advies “Beleidsnota Sociale Basis 2021-2025” staat beschreven, is het voor sommige mensen niet zo gemakkelijk en vanzelfsprekend om elkaar te ontmoeten. Het mogelijk maken van ontmoetingen voor alle wijkbewoners zorgt voor verbindingen en relaties in de wijk, juist tussen alle mogelijke groepen en personen die daar wonen en leven. Daarmee wordt er gebouwd aan een sterke wijkstructuur die gebaseerd is op diversiteit en inclusie. Dit vraagt om investeren in en faciliteren van wijken, in ontmoetingen en ontmoetingsplaatsen in de directe leef- en woonomgeving. Zoals we in de eerder gegeven adviezen hebben geschreven: investeer met budgetten, professionals en middelen in de sociale basis om deze te versterken.

Tot slot

De SRT ziet de beleidsnota "Inclusie" met grote interesse tegemoet. De SRT waardeert het zorgvuldige proces waarvoor gekozen is om te komen tot deze essentiële beleidsnota waarbij wij de gevoerde gesprekken, ook binnen college en gemeenteraad, van grote waarde vinden. De SRT hoopt dat inwoners de resultaten van beleid en uitvoering in het dagelijkse leven zullen ervaren. Inwoners moeten de overtuiging van de gemeente en de stad voelen dat het anders moet: respect voor diversiteit, diversiteit als een rijk gegeven en inclusie als een vanzelfsprekendheid.

De SRT hecht grote waarde aan dit thema en hoe dit vorm gaat krijgen in beleid en uitvoering. We zullen dit volgen en gaan graag steeds weer het gesprek met u erover aan. Wij horen graag uw reactie.

Hoogachtend,
Namens de Sociale Raad Tilburg,

Dion van den Berg,
Voorzitter Sociale Raad Tilburg.